СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 222. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 26-го вересня 1941. No. 222. Jersey City, N. J., Friday, September 26, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЧАЛИСЯ КОНГРЕСОВІ ДЕБАТИ НАД УЗБРОЄННЯМ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНҐТОН. — Не чекаючи на формальне домагання президента Рузвелта, конгресові лідери почали вже дискусії над узброєнням американських торговельних кораблів як рівнож над зміною Невтральностевого Закону. Сенатор Коннелі, голова сенатської заграничної комісії, заявив, що він внесе законопроєкт в справі узброєння кораблів, який на його думку буде принятий Конґресом. Спікер Рейборн висловив думку, що Невтральностевий Закон буде змінений в такий спосіб, що американські кораблі зможуть довозити воєнні матеріяли та амуніції до англійських пристаней. Прихильники зміни цього закону твердять, що він був ухвалений в тому переконанні, що коли американські кораблі не будуть у воєнних зонах, то їх не будуть атакувати. Одначе, твердять ці самі прихильники, „Робін Мур", та „Ґрір" не були в дійсній воєнній зоні, проте німецькі субмарини затопили перший, а обстрілювали другий. Тому ліпше узброїти кораблі й тим дати їм змогу оборонитися перед нападами.

МОРҐЕНТАВ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ПОДАТКІВ ВІД КОРПОРАЦІЙНИХ ДОХОДІВ

ВАШИНҐТОН. — Секретар скарбу Генрі Морґентав, зізнаючи перед фінансовим комітетом палати послів, заявив, що федеральний уряд повинен наложити податки на ті доходи корпорацій, що перевищають 6% від інвестованого капіталу. Таке оподаткування тривалоб лиш підчас теперішнього виняткового стану та обтяжилоб лиш більші корпорації, що заробляють великі суми.

АМЕРИКА НЕ ВИСИЛАЄ МІСІЇ ДО ҐЕН. ДЕ ҐОЛЯ

ВАШИНҐТОН. Компетентні американські кола рішучо заперечили поголоски, немов то уряд Злучених Держав Америки приготовлявся висилати дипльоматичну місію до французької Екваторіяльної Африки, яка є під зверхністю ґен. де Ґоля. Ці кола запевняють, що висилка такої місії властиво означалаб визнання комітету „Вільних Французів", а покищо американський уряд не є готовий це зробити, бо визнає уряд Петена.

ПОЛІТИКА „ВИЖИДАННЯ" Є НЕБЕЗПЕЧНОЮ — КАЖЕ Д-Р БАТЛЄР

НЮ ЙОРК. — Д-р Н. Морей Батлер, президент Колюмбійського університету, отвираючи 188. академічний рік, заявив, що ці американці, які дораджують урядові вести політику вичікування, основно помиляються в своїх міркуваннях. Він твердив, що світ стоїть перед вибором: бути знищеним тоталітарними силами, або спасеним демократіями. Атлянтійська Заява президента Рузвелта й премієра Чорчила, говорив д-р Батлер, є тим дороговказом, по якому мають іти всі сили, що змагають до поконання тоталітарної загрози. Тому ліпше є рішитися тепер, ніж ждати поки буде запізно.

НІМЦІ ПОВИННІ ГОДУВАТИ ПІДБИТІ НАРОДИ — КАЖЕ ГОЛ

ВАШИНҐТОН. — Кордел Гол, пишучи публичного листа до Сенатського Комітету Заграничних Справ, висловив думку, що Німеччина є одиноко відповідальна за катастрофальне харчеве положення в Европі. І тому вона сама має обовязок годувати ці народи, котрі здобула своїми підбоями. Гол твердить, що американський уряд має велике співчуття з усіми терплячими народами, від Китаю по Финляндію, одначе, Німеччина забрала велику скількість поживи з тих країв, отже вона сама повинна подбати про те, щоб ці народи мали що їсти.

МАРИНАРКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ УЗБРОЇТИ 200 КОРАБЛІВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки поспішно приготовляє проти-летунські й проти-субмаринські гармати, якими задумує узброїти 200 американських торговельних кораблів, які возитимуть воєнні матеріяли до Англії. Ці кораблі належать до найкращих з цілої американської торговельної фльоти й збудовані так, що можуть зносити додатковий тягар гармат, чого не було в 1917. р., коли президент Вилсон рівнож постановив був узброїти торговельні кораблі.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШИНҐТОНІ?

ВАШИНҐТОН. — У Вашинґтоні кружляють непровірені вістки, що теперішній французький амбасадор Ґастон Генрі-Гей уступить, а його місце займе Шарль Ріст, бувший директор Банку Франції. Генрі-Гей був назначений лиш на 6 місяців, а останнього липня уряд у Віші не відновив його назначення. Перед двома тижнями французький амбасадор дав був інтервю американським журналістам, в якому рішучо заперечив, начеб то він був відкликаний до Франції.

ТРЕБА ПРОДУКУВАТИ БІЛЬШЕ, КОЛИ ХОЧЕМО ПОМОГТИ РОСІЇ — КАЖЕ ДЖОВНС

ВАШИНҐТОН. — Джесі Г. Джовнс, федерельний амбасадор позичок, заявив, що якщо Америка хоче помагати Англії й Росії, вона мусить побільшити продукцію. Він твердив, що ОПМ мае виробити плян щодо побільшення продукції та предложити його до виконання. Покищо, говорив Джовнс, американські фабрики працюють добре та видають передбачену скількість воєнних матеріялів.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ДОПУСТИТИ ДО ЗІРВАННЯ АМЕРИКАНСЬКО - ЯПОНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

З добре поінформованих столичних джерел повідомляють, що американсько-японські переговори в справі злагіднення відносин на Далекому Сході ввійшли знову в критичну фазу та можуть перерватися. Президент Рузвелт має настоювати, щоб за всяку ціну не допустити до зірвання тих переговорів. Трудності походять з боку Японії, яка не хоче дати гарантії щодо Сибіру. Японія стала більш непримиримою в останніх тижнях, коли німецькі армії заняли Київ та станули на порозі Данецького басейну. Американці є того переконання, що Японія далі задумує вдарити на Сибір, щоб тим причинитися до цілковитого упадку Совєтського Союзу. Президент Рузвелт та секретар стейту Гол за всяку ціну хочуть якнайдовше тримати большевицький фронт, щоб якнайбільш виснажити німецькі сили.

РАДИКАЛЬНІ ҐРУПИ ПІДГОТОВЛЯЛИ ПЕРЕВОРОТ В АРҐЕНТИНІ

Рамон Кастільо, заступник арґентинського президента, заявив, що радикали, націоналісти й інші ґрупи хотіли зробити державний переворот в Арґентині. Одначе цей заговір не був глибоко розгалужений і не мав багато прихильників. В змові є замішані кількох старшин з летунської школи в Кордобі та летунської станиці Парана. Радикальні посли в парляменті, головно Равль Дамон Таборда, голова слідчого комітету, обвинувачують навіть самого заступника голови держави, Кастіля, що він буцім то є „про-нацист" та сприяє про-німецьким елементам в армії та політичному апараті Арґентини. Одначе сам Кастільо заявив, що неуспішний державний переворот є виключно арґентинського походження й в жадній мірі не є вспомаганий чи плянований заграничними чинниками. Таборда обвинувачує в змові, між іншими, таких старшин, як ґен. Батіста Моліна, ґен. Менендез, от. Ґрізолія й ін.

МАЙОР ЕЛІОТ ПЕРЕДБАЧУЄ НІМЕЦЬКО-БОЛГАРСЬКИЙ НАПАД НА ТУРЕЧЧИНУ

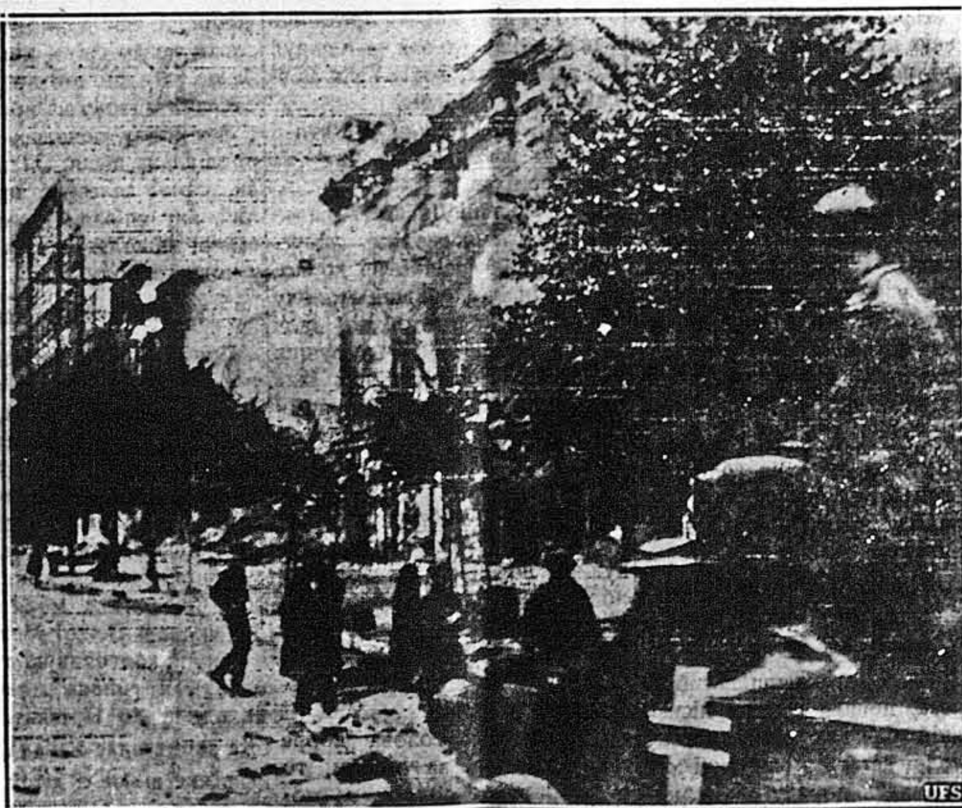
Майор Джордж Филдінг Еліот, військовий спеціяліст, пише в „Ню Йорк Геральд Трібюн", що Німеччина веде тепер велику підготовку для нападу на Туреччину. Ходить їй про доступ до Чорного моря, отже про Дарданелі. Маючи велику частину України в своїх руках, пише Еліот, німці приготовляють напад на Кавказ. До цього вони мусять ужити Чорного моря. А тому, що на Чорному морі вони мають лиш кілька румунських кораблів, вони мусять впровадити тамтуди ще свою фльоту та італійську фльоту. Німці натискають тепер на Туреччину, а коли не вдасться добровільно дістати Дарданелів, Німеччина візьме їх силою. До цеї акції Німеччина запряже Болгарію, яка скорше піде воювати проти Туреччини ніж проти Росії, до якої в Болгарії є досить великі симпатії. Німецькі здобутки на Україні, пише Еліот, роблять своє враження на турках. А це може вплинути на це, що Туреччина уступить.

НІМЦІ БОМБАРДУЮТЬ ЛЄНІНҐРАД

Німецькі звідомлення говорять, що боротьба за Ленінґрад розпочалась вже таки в самім місті. Німецькі моторизовані частини всуваються між мури міста і там завдають велике знищення. Совєтські війська завзялись обороняти кожну вулицю. Німці заповідають, що внаслідок цього місто зазнає страшного знищення, подібного до того, яке зазнала Варшава. Щодо решти фронтів, то німці знов прибрали мовчанку. Та це не означає, що вони зазнають невдач. Вони нераз мовчали перед тим, а опісля виказували успіхи. Після всякої правдоподібности німці мовчать тому, бо не йдуть вперед, а зводять боротьби з ціллю якнайбільшого винищення противника. Проте ця мовчанка означає, що лінія на захід від Харкова, поспішно створена маршалом Будьонним, видержує. Під Києвом, німці стверджують, останки двох окружених совєтських армій далі зводять опір, але цей опір скоро буде закінчений.

БОРОТЬБА ЗА МУРМАНСЬК

Совєтські звідомлення говорять, що німці повели другий раз наступ, щоб захопити на Північнім морі совєтський порт Мурманськ, але совєтські війська відбили їх з тяжкими втратами. Цей порт для Совєтів дуже важний, бо через нього вони моглиб дістати поміч від Британії. В тих околицях, кажуть совєтські звідомлення, вже впали сніги і запанували морози. Німці не можуть видержувати цього холоду. Коли ходить про інші фронти, то всюди совєтська армія вповні видержує напір.

СЦЕНА З ЗАНЯТОГО НІМЦЯМИ КИЄВА.—Німецька світлина, передана радіом з Берліну, показує вїзд німецьких військ у Київ, столицю України, по його капітуляції. Довкола міста йшла довга й кріваві боротьба через багато днів. Німецька цензура сказала про цю світлину, що в місті лишилися лише недоростки, але на світлині люди виглядають дорослі.

АЛІЯНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД ПОВОЄННОЮ ЕВРОПОЮ

ЛОНДОН. — За ініціятивою британського уряду скликано 24 вересня ц. р. до палати Ст. Джеймс в Лондоні аліянтську конференцію, в якій взяли участь представники 11 держав, належачих до аліянтського блоку. Та конференція мала за завдання застановитись над повоєнним положенням. Представники однодушно приняли „Атлянтійський чартер" уложений у вісьмох точках на морі Рузвелтом і Чорчилем. Цей чартер приняли навіть Совєти. Один з представників заявив, що цей чартер є дуже загальниковий, коли всі держави, які мають такі відмінні інтереси, однодушно згодились на нього. Далі та конференція застановлялась над прокормленнямЕвропи після того, як закінчиться війна. Британський міністер Іден заявив, що Британія готова в тім напрямку співпрацювати і дати в границях своїх засобів Европі поміч. Він також заявив, що в тім напрямку ведуться переговори з Америкою і Америка також в засаді згодилась по закінченні війни дати для Европи харчі й інші потрібні сирівці, як бавовну. Назагал завданням Британії і Америки буде якнайскорше оживити економічне життя европейських народів і наладнати товарообмін.

ЯПОНІЯ В ФІНАНСОВИЙ СКРУТІ.

ТОКІО. — Внаслідок економічних натисків з боку Америки і Британії, а також внаслідок довгої виснажуючої війни в Китаю, японські фінанси зачинають зазнавати небезпечного напруження. Японський уряд, щоб те напруження облекшити, обмежив свій буджет на близько півтора біліона ен, хоч потреби на війну не то, що маліють, але далі зростають. Цілий національний прихід Японії виносить 30 біліонів ен. Половину з того приходу витрачує держава на воєнні ціли. А що податків держава не може стягнути більше, як на пять біліонів, то прибавано один біліон ще й нової держава задовжується.

НІМЦІ ВІДКИДАЮТЬ ВІЙНУ ЗА „ПИНК СТАР".

БЕРЛІН. Представник німецького уряду заявив, що справді не є стверджено, чи це німецька субмарина затопила американський корабель „Пинк Стар", але дуже можливо, що це було дійсно діло німецької субмарини. Та що з того? Цей корабель першусього, плив під Панамським прапором. По друге, його „украдено" від Данії і взято на власність Америки. По трете, він був в гурті британського конвою, хороненого британськими кораблями. По четверте, він був узброєний, говорив німецький представник уряду. Німецька преса далі гостро критикує президента за те, що, мовляв, він вплихає Америку до війни. Також гостро атакує секретаря Нокса за те, що він заповів узброєння американських кораблів. Німці кажуть, що далі будуть затоплювати американські кораблі.

ПОЛЬСЬКІ ПРЕТЕНСІЇ НА АЛІЯНТСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Перед аліянтською конференцією, що відбулася дня 24 вересня в палаті Ст. Джеймс, в імені Польщі виголосив промову президент Польщі, Рачкевич. Він заявив, що Польща, яка перша збройно спротивилась німцям, повинна відограти в повоєнній Европі, а також тепер, значну ролю. Він заявив, що має глибоке переконання, що світ не допустить до того, щоб по війні Польща вийшла меншою, що до її границь, ніж була передтим. Границі Польщі мусять бути приверненні вповні, заявив він.

ФІНЦІ МОВЧАТЬ ПРО БРИТІЙСЬКУ НОТУ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінський уряд покищо мовчить про британську ноту, в якій Британія заявила, що уважатиме ворогом Финляндію, коли та продовжуватиме війну з Совєтами. Ця нота викликала негодування в офіційних колах Финляндії. Правдоподібно уряд, передумавши цю справу, на днях помістить у своїх газетах ту ноту, а також відповідь на неї.

СОВЄТИ ПРИПЕЧАТАЛИ РЕПУБЛИКУ НАД ВОЛҐОЮ.

МОСКВА. — Совєтський уряд офіційно припечатав долю німецької федеративної републики над Волґою і територію тої републики включив до інших адміністраційних одиниць. Всіх німців, в числі поверх пів міліона, висилено на Сибір.

ПРОТИНІМЕЦЬКІ БУНТИ.

БУДАПЕШТ. — Мадярські газети говорять, що в Сербії повстанці напали на одно місточко і щойно прибуття нових німецьких сил запобігло цьому, що того міста вони не здобули від окупаційних німецьких властей. По цілій території серби переводять повстанчі протинімецькі вчинки. З Берліна доносять, що телефонічне получення між Німеччиною і Загребом внаслідок саботажу перерване. З Лондону доносять, що в Чехії наступив вибух фабрики амуниції, в якій згинуло коло сотки німецьких робітників. Подібний вибух наступив в Франції, в Бордо, де вибухла фабрика штучної газоліни. В Франції власти арештували за саботаж чергових 23 людей.

БОЛГАРІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАМІР ВОЮВАТИ.

СОФІЯ. — Болгарський уряд видав офіційне заперечення, начеб він думав вступати в війну проти Совєтів. Також заперечив, начеб хтонебудь на Болгарію натискав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТИ „ВІРМЕНСЬКОГО ПОЛЯКА"

Свого часу писали ми про „білого крука" серед провідних поляків в Америці. Мали ми тоді на думці Казимира Ґлуховского, відомого українському громадянству можливо більше з „шифкартового" бизнесу ніж з політики. А згадували ми за нього з нагоди його брошури, в якій він присвятив чимало місця теж і відношенню „нової Польщі" до українців і України. Отже того Казимира Глуховского вже не стало в живих. Помер у Виндсор, в Канаді, де мав вести польське бюро пропаганди при тім польскій леґіоні, чи тій армії, що там формується.

Вже те, що ми згадуємо добрим словом людину, що вела в Ню Йорку і при польській армії польське бюро пропаганди, хіба вказує наглядно на те, що не є ми тими запеклими „шовіністами", що добачують у поляків тільки саме чорне. А так нас часто представляє польська преса. Ні. Ми ними не є. І де тільки добачуємо в поляків, чи в польській журналістиці і літературі, хоч крихітку людського відношення до українського народу і його політичних змагань, про це ми завжди згадуємо й те підносимо. І так само поступаємо теж і з покійним Казимиром Ґлуховским. Знаємо, що він був безсумнівно великим польським патріотом і працював для Польщі з цілим серцем. Та цінимо його за те, що працював теж і з розумом. А тому і не забував, що сам походить з Покуття, з галицької землі, що має українську більшість. Він не тільки добре знав ту більшість і говорив українською мовою, але знав теж добре, чим живе серце й душа українського народу. Тому теж визнавався добре і в траґедії українсько-польських відносин. І тому саме, беручи під увагу польсько-українську криваву боротьбу в минулому і сучасному, приходив до висновку, що та боротьба є руїною як для Польщі так і для України і повинна бути зліквідована назавжди. Саме тому був за радикальну ревізію тих відносин.

Покійний Глуховскі не був за „велику Польщу", а за „здорову", не за історичну, а за модерну, вправді демократичну. Він мав відвагу сказати, що не виплатиться далі проливати кров за кусень української землі на сході, а зате краще шукати інших способів замирення з українським народом.

Думки покійного Казимира Ґлуховского були щирі, льогічні, випливаючі з тих демократичних засад, які він визнавав і які бажав защіпити польському громадянству. Та, як можна легко догадатись, такий „простий демократ" не міг підходити під руку тим, що ще далі навіяні шляхотським духом. Тому його особа, як нам здається, не мала впливу ні на урядову польську політику, ні на польські урядові кола навіть тоді, коли вони опинились на імірґації. Ось тому ті його думки могли надаватись хіба на видання брошури, і то власним коштом, а не на практичне використання тими, що кермують польською державною політикою. Та з нашого боку згадаймо за того „вірменина" (з походження), що виріс на українській землі в поміщицькій хаті й був вихований по польськи, як і його батько, але мав серце теж і для українського народу.

Вікова Столиця України в Німецьких Руках

Київ, символ довговікових змагань українського народу за свободу й незалежність, знову заняв чолове місце на сторінках світової преси, коли в пятницю, 19. вересня 1941 р. німецькі війська заняли його по довшій облозі. Кожний політичний український почин і рух, ставив Київ як центр і остаточну мету своїх змагань. З Києвом звязана вся історія України; там починалася культурна й політична думка українського народу, там розвивалася державна ідеольогія, там кільчилося та виростало ядро української нації.

З історії Києва.

За Українською Загальною Енцикльопедією, Том II. подаємо про Київ таке:

Уже в до-камяній добі української історії Київ, після переказів, мав існувати як центр тодішнього життя в східній Европі. Легенди звязують заснування Києва з Києм та св. Апостолом Андрієм. Ще інші жерела подають, що Київ це „Дніпрове місто" або „Данпарстад", в якому проживав король остроготів Германаріх. Чужі жерела подають, що Київ, Кіов, Куява, Куяба, Хуц або Хунінград, відігравав дуже важну ролю як центр на перехресних шляхах, що вели на схід і захід, північ і полудне. Вже в ранній віці відомої історії Київ стає осередком торговлі, промислу та цивілізації на цілий европейський схід.

На початку XI. століття Київ стає столицею могутнього українського князівства. Український князь Ярослав Мудрий багато дбав про його прикрасу та розбудову. В 1169 р. Київ руйнує Андрій Боголюбський, в 1203 Рурик Ростиславич, а в 1240 р. татари. Після того занепадає аж до заняття його суздальським князем Ярославом Всеволодовичем. Під охороною Литовсько-Руської Держави Київ відроджується та стає знову політичним, торговельним і культурним центром не тільки України, але цілої східньої Европи. Після Люблинської Унії 1569 р. Київ стає столицею воєвідства, де відбуваються сойміки (пізніше перенесені до Житомира). В 1649 р. є свідком тріюмфального вїзду Богдана Хмельницького по численних побідах над військами польського короля. Після Андрусівського договору в 1667 р. Київ був прилучений до Москви. В 1797 р. Київ став губерніяльним містом.

В 1917 р. золотоверхий Київ стає центром Української Національної Революції та столицею відродженої Української Держави. Там сиділи й урядували Українська Центральна Рада та Український Генеральний Секретаріят; там відбувалися масові зїзди селянські, робітничі, кооперативні, військові й національні. Все-український Національний Конгрес відбутий в днях 18—22 квітня 1917 р. виніс домагання національно-політичної автономії для України. II. Все-український Військовий Зїзд в червні 1917 р. домагається українізації армії. 20. листопада 1917 р. Центральна Рада проголошує відомий III. Універсал, що проголошує й встановляє повну автономію України. У вересні 1917 р. відбувається в Києві конгрес народів східньої Европи, який домагається перебудови російської імперії на федеративну республіку. 22. січня 1918 р. Центральна Рада на чолі з проф. М. Грушевським проголошує IV. Універсал та повну самостійність України. В лютім 1917 р. приходять до Києва німці та 27. цього місяця розганяють Центральну Раду й встановляють ген. Павла Скоропадського гетьманом України. По ліквідації гетьманату і прогнанню німців з України, Київ стає осідком Директорії УНР. Дня 22. січня 1919 проголошено в Києві злуку українських земель в одну соборну Українську Народню Республику, яку то злуку затвердив 23. січня 1919 р. Трудовий Конгрес, що зібрався того дня на нараді. Дня 31. серпня 1919 р. Київ здобувають обєднані українські армії (УГА та Дієва УНР). В осені 1919 р. Київ опановують большевики. Весною 1920 р. Київ здобувають українські війська під проводом С. Петлюри, що були разом з польськими армією Й. Пілсудського, у звязку з українсько-польським договором з квітня 1920 р. Після поновного заняття большевиками Києва столицею УССР, стає Харків як протиставлення „буржуазному, жовто-блакитному Києву". Пізніше, для „тактичних зглядів", Москва знову переносить столицю УССР до Києва.

Поділ Києва.

Нинішній Київ ділиться на такі дільниці: Старий Київ, Липки, Печерськ, Лукіянівка, Поділ і Звіринець. Головну артерію творить вулиця Хрещатик. Київ має такі сади: Ботанічний, Пролетарський (колишній Царський), Кадетський, Гай і Купецький. Через Дніпро ведуть два мости: залізнодорожний і ланцюговий.

Київ за большевицького панування був не тільки столицею УССР, але також столицею округи. Київська округа має: 14 міст, 2,255 сіл, 25 районів та 1,594,800 мешканців, з чого на українців припадає 78%, на жидів 10%, на москалів 8.5% і на поляків 1.5%. Сам Київ має тепер 850,000 мешканців, з чого 65% українців (американські газети подали, що українців в Києві нараховують на 80%.

Київ по Москві й Ленінграді, це третє по величині місто в Совєтському Союзі.

Культурні огнища.

Вищі наукові заведення Києва: ВУАН (Все-Українська Академія Наук), ІНО (Інститут Народньої Освіти), та Інститути: Політехнічний, Сільсько-Господарський, Медичний, Музично - Драматичний, ім. Лисенка, Мистецький Інститут (з Української Академічного Мистецтва, основаного в 1917 р.) та Електротехнічний.

Київські Музеї: Все-Український, Кооперативний, Зоольогічний ВУАН, Ґеольогічний, Антропольогії ім. Хв. Вовка, Все-Український Музей ім. Шевченка, Музей Мистецтв ім. Ханенків з великими збірками світового мистецтва (Рубенс, Тіціян, Рембрандт, Веляскез).

Старинні памятники Києва.

В Києві є багаті археольогічні селища (під землею) з палеоліту на Кирилівській вулиці, там теж є памятники неоліту. До мистецьких памяток належать: Десятинна Церква (986—996), Софійський Собор з 1017 р. з численними мозаїками й фресками XI. в.; домовина Ярослава Мудрого, решток „Золотої Брами" з 1037 р. церкви Ірини з 1037 р., Києво-Печерська Лавра й церкви: Михайлівська Видубицького монастиря з 1088 р. та Золотоверхового монастиря з 1108 р. з фресками й мозаїками, Спас на Берестові XI—XII. в. на Печерську, з фресками, перебудований в середині XVII. в., Кирилівська Церква з 1140 р. з фресками XII. в. і мальовилами Врубеля, Успенська Церква на Подолі з 1131 р. і Трьохсвятительська з 1184 р.

Величаві будівлі з доби барока завдяче Київ гетьманові Іванові Мазепі: Миколаївський собор (1690—1694), Братерська церква на Подолі з 1695 р., церква Всіх Святих Лаври (1696—98), церква Юрія Видубицького монастиря.

До будов по-мазепинської доби (пізніше бароко) належать: брама Заборовського, Митрополичий Дім б. Соборської катедри (середина XVIII. віку), Фроловський монастир (церква Вознесення 1722 р.).

З доби рококо: Андріївська церква за проєктом архітекта Б. Растреллі (1744), будинок Академії (1736—1740), архітекта І. Шеделя, дзвіниця Софійської катедри з 1748 р., дзвіниця Лаври архітекта І. Шеделя (1735—1745). З початком XIX. в. (ампір) вибудовано такі будівлі: Памятник Хрещення (1802), церква Різдва на Подолі (1809), церква Вознесення Фролівського монастиря, Аскольдова Могила; в другій половині XIX. віку: Памятник Володимирові на Володимировій гірці, Університет, І. Гімназія, контрактовий дім.

З кінцем XIX. в. побудовано в Києві такі будівлі й памятники: памятники Б. Хмельницького, роботи М. Микишина (1888), Володимирський Собор у псевдо-візантійському стилі з мальовилами Васнецова, Нестерова, Котарбінського; будинок Все-Українського Музею й інші.

Важний промислово-торговельний центр.

Київ був від непамятних часів важним торговельним центром, а в давних часах таки найважнішим. З фабричного промислу можна згадати тепер та такий: машинобудівельний, точного приладдя, фізично-хемічний, протез, харчевий, горальний, цегольняний.

Загальні відомости, звязані з Києвом.

Київська Академія: Українська середня, опісля вища школа: спочатку була це колеґія заснована на зразок братських шкіл (луцької, львівської, виленської) в 1615 р. при помочі української шляхтянки Гальшки (Олени) Гулевичівної - Лозкиної, що подарувала дім під школу. Школа була в опіці церковного братства й тому звалася братською. Від 1631 р. опікується школою митрополит Петро Могила. В колегії викладали всі академічні науки, але без богословських предметів. В 1689 р. Києво-Могилянська колегія перетворюється в Академію. Першими професорами богословія були в ній: Стефан Яворський, Теофан Прокопович, Юрій Кониський, Самійло Миславський, Іриней Фальківський. В 1786 р. Київська Академія з високої духовної школи перемінюється у свого роду світську гімназію, але в 1810 р. знов стає Духовною Академією. З цього часу Київська Академія тратить свій давній всенародний характер, а стає школою становою, для дітей духовного стану. За большевиків Київська Академія перестає існувати.

Київська група, або армійна група ген. Кравса, утворена в серпні 1919 р. з I. і III. Корпусів УГА, Запорозького Корпусу Дієвої Армії та повстанців от. Соколовського й от. Мордалевича під командою ген. А. Кравса й зміцнена 9. і 4. гарматними полками УГА та 6. гарматним полком СС-ів з метою відбити Київ, що й доверши вночі 31. серпня 1919 р.

Київська дивізія, 4. Київська стрілецька див. армії УНР: начальник от. Юрко Тютюнник; утворена літом 1919 р., пішла при кінці 1919 р. з останками УНР на партизанку; 1920 р. бої з большевиками в осені на Поділлі.

Київська козаччина 1855, селянська революція, що вибухла з початком 1855 р. у васильківському повіті й перекинулася до таращанського й сквирського та інших повітів і тривала аж до літа. Селяни відмовлялися робити панщину й гуртом „записувалися в козаки", сподіваючися від цього визволення з панщини й наділення землею. Рух повстав на суспільному ґрунті й прибрав національно-революційні форми завдяки козацьким традиціям, що жили серед місцевої людности. Скінчилася козаччина масовими екзекуціями та вязненням і засланням на Сибір головних проводирів.

Київське князівство, утворилося біля половини IX. в.; до XI. в. межі мінялися, основні — рр. Припеть, Дніпро з нинішньою Десною, Стугна (або Рось) і Случ (або Горинь); в XI—XII. вв. розріжняється: 1) земля полян (Русь). 2) земля деревлян і 3) Поросся, заселене „чорними клобуками", пізніше на Поросcі утворюється 2 більші уділи: Овруцький і Торчевський; татарські погроми причинилися до запустіння Київського князівства; населення почало виселюватися в межі литовської держави; в XV. в. повернене на провінцію Литви під назвою воєвідства, яке ділилося на повіти, що ними кермували старости.

Київський літопис, літопис про події XIII. в. дійшов до нас в Іпатському кодексі (1425); дуже неодностайний твір, в основі має київські записки; містить багато елементів української народньої мови; подає відомости не тільки про події загального українського характеру, але й про льокально - київські.

Київський Медичний журнал виходив в Києві від 1928 р. два рази на місяць.

Київський розспів, круг церковних мельодій, що виробився на Україні перед XII. в. з ст. „знаменного" розспіву; декілька співів київських розспівів згармонізували Бортнянський та Турчанінов.

Київський Університет св. Володимира, повстав з перенесеного до Києва 1834 кременецького ліцею; мав спочатку два факультети (фільософічний та юридичний); перший ректор М. Максимович (1841); замісць зліквідованої виленської Медичної Академії відкрито при ньому медичний факультет. За большевицьких часів перетворено Київський Університет в ІНО ім. Михайла Драгоманова та відділено медичний факультет, із якого утворено Медичний Інститут.

Київські гори, назва тої частини правобічної височіні, якої беріг б. Києва порізаний річками, висота 142.2 метри понад рівень моря.

Київські листки (Київський Місал), одна з найстарших глаголицьких памяток (X. в.) староболгарської мови з численними чехізмами; в бібліотеці Київської Духовної Академії, віднайдена Срезневським 1874.

Кий, легендарний засновник Києва з племени полян; найстарший з трьох братів (Кий, Щек і Хорив), що мали збудувати місто й назвати його на честь найстаршого брата Києвом.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(17)

Репях попрохав гостей у комору, де була приготовлена випивка і закуска. Не вспіли гості випити по чарці, як з надвору почулась козацька пісня, а далі три вистріли з пістоля, що означали приїзд молодого. І гості вийшли дивитись на боярський поїзд.

Біля воріт стояло чимало хуторянських парубків, а на самих воротях стояв з солом'яним кийком хлопець, не пускаючи поїзжан у двір без викупу. Далі за ворітьми на осідланих конях зукрашених стяжками гарцювали бояре, а за ними на сірім коні під дорогим чапраком і сам молодий Очеретько, котрий по тодішньому звичаю повинен був або перескочити конем через ворота, або дати парубкам і хлопцеві з соломяним кийком викуп.

— Та не крути, Іване, коня, — озвався один із парубків, — усе одно, Горпини без викупу не дамо! — І як не силувався він перескочити ворота, щоб присоромити парубків, та йому не вдалось і викинувши таляра на могорич, вихром улетів у двір, а за ним і бояре.

Углядівши під коморою панів, Іван круто повернув свого коня і по козацькому звичаю уклонився їм до правого стремена і повернувши знов, полетів до того місця, де стояла його молода з дружками, а за ним і бояре.

— Привітаю доброго козака і його товариство, — промовила Горпина низько кланяючись, — і прошу милости до господи. — І передавши старшій дружці коровай, узяла за повідця коня, доки молодий зіскочив із сідла.

Молодий зіскочивши з сідла, передав шапку і малахайку старшій дружці, взяв з коровою хустку, витер нею своє чоло, поцілував молоду і взявши її за руку, підвів до хатнього порога, де стояв Репях з посаженою матірю з хлібом і іконою, і впав перед ними навколішки. Старі поблагословили молодих, а дружка обсіявши їх хмелем та вівсом, повів у хату, де круг стола стояли дружки і співали весільну пісню, в якій величали молодого — князем, а молоду — княгинею.

— Старости, пани старости!! — почувся дружбів голос, — благословіть молодого князя і молоду княгиню до шлюбу виряжати.

— Бог благословить, — відгукнулись усі в один голос і повставали за стола.

Дружки зтовпившись біля порога, почали смутну пісню, в якій благали рідну неньку молодої встати з глибокої могили і дати пораду своїй рідній дитині на нове життя. Весільні батько з матірю посідали на ослоні, де на розісланім догори вовною кожусі кланялись молоді перше батькові, а тоді матері.

— Ну, діти мої, — промовив Репях крізь сльози, — даруй же вам, Боже, долю і вік довгий. Тепер з Богом!

Гості повиходили з хати і почали усаживатись, хто на чому приїхав.

— Соцький! Давай!! — гукнув окружний свойому почтареві. І ридван підкотив до порога. Він, усадовивши молоду з дружкою і світилкою, знов гукнув почтареві і той рушив зо двору. Попереду всіх їхав ридван з молодою, за ними окружний та голова, кругом них гарцювали бояре, а далі вже й останні.

Покінчивши обряд вінчання всі так же як і до церкви вернулись до дому, де Репях з посаженою матірю знов зустріли з хлібом і іконою і порозсадовивши гостей почалось бенкетування, доки не скінчився обід.

Окружний і голова добре таки потягали за обідом, то за здоровля молодого, то молодої, і набрались так, що окружний схопив молоду за руку, вскочив у ятку, де музики вигравали „дудочки" і пустився перед нею навприсідки приспівуючи: „Отак чини, як я чиню". І так вони веселились трохи не до світа, поки дружба не нагадав, що пора благословити молоду на нове життя.

Зза столу почулась жалібна прощальна пісня: „Пливи, пливи, сірий селезню, проти води", яку співали дружки одягаючи молоду і виряжаючи її у нову господу.

X. Нещасна у щасті.

Пройшов рік, пройшов другий, третій і пятий, як Очеретьки оженили Івана, та все ждали няньчити унучат, але їх не було. Іван почав поглядати на Горпину з під лоба, тай Горпина добре догадувалась, чого її доманці бажали і Іван сумився. І не раз приспавши всіх, крадькома молилась перед іконою Божої Матери послати їй хоч єдиную утіху, та мабуть її грішна молитва не доходила до Пресвятої. Вона вже запитувала і знахарок, пила всяке зілля, а дітей усе таки не було. Часто їй здавалось, що її Іван не знайшов того щастя з нею, якого шукав, і їй це так улізло в мізок, що вона не видержала і занедужала.

У неділю на різдвяних мясницях старі Очеретьки пополуднувавши вийшли за ворота. Старий був смутний, і стара запримітивши його смуток, сиділа мовчки, тільки деколи зідхала.

— Чого ти зідхаєш? — гримнув на неї Очеретько. — Тобі мало того, що у хаті, так тут ще тебе не бачили?! Одну вже уклала, так і мене хочеш укласти?

— Яж тут чим винна? — оправдалась стара. — Щож я їй, ворог чи що, що ти мене винуватиш?

— Когож винувати, як не тебе з твоїм розумним сином? Чого вам від молодиці треба, що ви ніколи по людськи на неї не глянете!... Ви думаєте, вона не догадується, чого вам треба?... Щож, вона квочка, чи що, що не хоче на гнізді сидіти?! Не має на вас доброго ката, щоб почав катувати перше матір, а тоді сина! А то ти й зостарілась, а розуму чорт має і за гиндичку.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

НАВІЩО РЕДАКТОР

Багато газет подало вістку про смерть Лі Ф. Гартмена, що був довгий час редактором великого місячника „Гарпер Мегезін", а декотрі газети написали з того приводу статті. Замітно, що „Ню Йорк Таймс" вважав за відповідне підчеркнути в своїй статті, про смерть Гартмена, що редагований ним місячник був усе „умовим побудженням", сєбто побудженням до самостійного думання.

Це видимо вважається за важну функцію редактора, а не накидування своєї думки або заколисування думання до сну, як це деякі люди й народи вважають головним завданням редактора.

ХТО МАЄ ПРАВО ГОВОРИТИ

Ґазета студентів Пенсилвенійського університету помістила статтю за те, щоб американський уряд негайно виповів війну Німеччині.

Замічує в цій статті редакція, що до такого переконання прийшло багато студентів, які на випадок такої війни самі пішлиб воювати.

Натяк на те, що часто якраз ті про війну рішали, котрих самий закон на випадок війни звільняв від воювання.

СМЕРТЬ ЗАБОБОНУ

Каже зприводу цієї статті студентського органу нюйорський „Таймс", що та стаття є доказом, що в Америці вмирає старий забобон, що, мовляв, кожний народ поділений на „старих", що викликають війни, і „молодих", що в цих війнах потім гинуть.

Коли студенти заявляються за війну, в котрій передовсім їм прийдеться воювати, то видно старий погляд на поділ народу вигибає. Видно, молодь признає, що й молоді залежить на Америці.

НАРОДИНИ ЗАБОБОНУ

Коли заговорилося про смерть забобону, то варта би поговорити й про причини його народження, щоб вказати дорогу, як запобігти народженні нового забобону.

Отже „Таймс" каже, що забобон про поділ кожного народу на старих, що війни викликують, і молодих, що в тих війнах воюють, зродився з досвідів першої світової війни, головно з того, що старі американські політики не використали воєнної перемоги для зроблення доброго мира. Цим вони немовби розтратили всі ті великі жертви, які американський народ поніс у війні.

Виходила би з того ясна порада: хто хоче, щоб американська молодь у майбутньому цінила Америку, треба, щоб її воєнні жертви використовано для вартісного мира.

ЖЕРЕЛО ЗАБОБОНУ

Заглянувши ще глибше в жерело того забобону, побачимо, що він виріс з почуття молодих людей, що за їх інтереси народ не думає, коли робить кенський мир. Відбита від загальної струї народу молодь попадає в забобон.

Подібні думки висказав ще перед початком цього століття український учений Митрофан Дикарів, коли він приписував розвиток забобонів серед українського народу цій западні, що розрослася між духовим життям освіченої частини й „простого народу". Через цей розріз „простий нарід заспокоює більшу частину своїх духових потреб власними способами", — писав Дикарів.

Зарадити цьому хіба через вирівнання цієї западні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Квартальні збори 204. відділу У. Н. Союзу.

В суботу, 13. вересня 1941 р. відбулися тримісячні збори 204. відділу У. Н. Союзу в приявності кількадесяти членів та управи відділу. Отворив збори голова відділу, п. Е. Ляхович, та відчитав програму зборів.

На першу точку програми взято полагодження листів, що наспіли на руки управи. І так, відділи УНС, Т-во „Дністер" та Т-во „Зоря", прислали запрошення на ювилейні свята й бенкети. Від української греко-католицької парохії на 7. вулиці прийшло прохання, щоб відділ прислав своїх представників на збори в справі будови цілоденної української школи в Ню Йорку, а від православної церкви при 14. вулиці наспіло прохання, щоб відділ допоміг матеріяльно місцевій школі, де ходить багато дітей членів відділу; вкінці прийшов лист від американської орґанізації „Бонделс фор Брітен", щоб відділ взяв участь в манифестації, що мала відбутися в середу, 17-го вересня ц. р. По короткій дискусії ухвалено взяти участь в обох бенкетах згаданих товариств; ухвалено, що на бенкети піде 6 членів управи відділу та чотирьох членів. Тих останніх вибрано: п. Мороза, паню М. Близнакову, п. Маркова й п. Козачка. Ухвалено піддержати обі церкви та взяти офіційну участь в параді орґанізації „Бэндлес фор Брітен". При тім відділ ухвалив, щоб управа написала до згаданої орґанізації листа та подала до відома, чому ми беремо участь, як теж застереглася проти будьякого змішання з комуністами.

По полагодженні біжучих справ, управа відділу приступила до складання звітів. Голова п. Е. Ляхович говорив, що він працював після своїх спроможностей. На загал, 204. відділ УНС стоїть добре. Деколи члени залягають з вкладками, одначе з часом їх вирівнують. Справу неплачення треба буде ґрунтовно вирішити на річних зборах. Опісля здавав звіт з XX. конвенції У. Н. Союза, що відбулася в травні ц. р. в Гарисбурґу, Па. Конвенція ухвалила багато нових справ, ось як нові грамоти (4 і 5 кляса для молоді), внесла ряд поправок до статута, дала деякі полекші старшим членам, постановила будувати приют для старців та орґанізувати спорт між союзовою молоддю.

Пані П. Різникова, місто-голова відділу, здала короткий звіт зо своєї діяльности.

Довший звіт про фінансовий стан 204. відділу здав секретар п. М. Близнак. Він подав про орґанізаційний стан відділу. І так: до 31. серпня ц. р. до відділу прибуло 26 старших членів і 21 дітей, з переступними листами прибуло 11 дорослих членів, видано переступні листи 2 дорослим, а 3 малолітним членам, суспендовано 20 дорослих, а 13 малолітних членів. Відійшли зі зворотом готівки 5 дорослих членів, а 1 малолітний. Померла одна членкиця, а саме бл. п. Анна Січак.

Зо свого боку, говорив секретар Близнак, він робив все, щоб збільшити членство відділу: ходив колектувати гроші, учащав на ріжні українські підприємства, щоб там приєднувати нових членів до відділу. Та праця є доволі тяжка, тимбільше, що він кінчить своє денне заняття дуже пізно. Крім тої праці він ходив також на відвідини хорих разом з п. Марковим. Також жалується, що за ту секретарську працю він не є якслід винагороджений, членство мусить зрозуміти, що, чи це буде він, чи якийсь інший член, воно мусить платити більше за цю працю. Він також заввважував, що понеділкове число союзового органу „Свободи" є таке, що з нього незадоволені багато членів.

П. Мороз здав звіт в імени контрольної комісії й заявив, що все діловодство 204. відділу знаходиться в порядку. П. Марків, доглядач хорих і пралорщик здав звіт зо своїх обовязків.

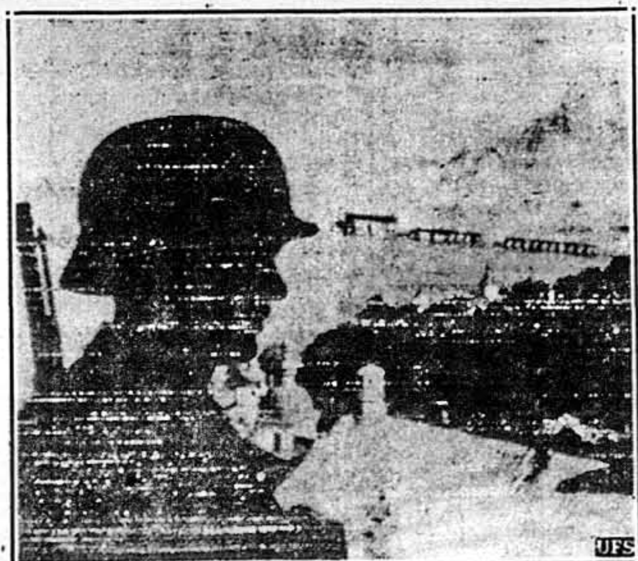
Потім отворено ширшу дискусію. Деякі з членів висказували своє невдоволення з поменшеного понеділкового числа „Свободи". Їм відповідали голова відділу Е. Ляхович і головний рек. секретар У. Н. Союзу Д. Галичин, які твердили, що це перша спроба й таке видання не є стале. Причиною такого рішення, пояснювали вони, подиктоване тим, що члени платять лиш 30 центів за „Свободу" в місяць, що цілком не покриває коштів видання.

П. Марків підніс справу видатків прапорщиків та доглядачів хорих. Він твердив, що ці урядники не є обовязані виплачувати свої власні гроші на кошта подорожі та інші видатки звязані з тими функціями. На поставлений внесок ухвалено, щоб каса відділу звертала всі видатки прапорщикам та доглядачам хорих.

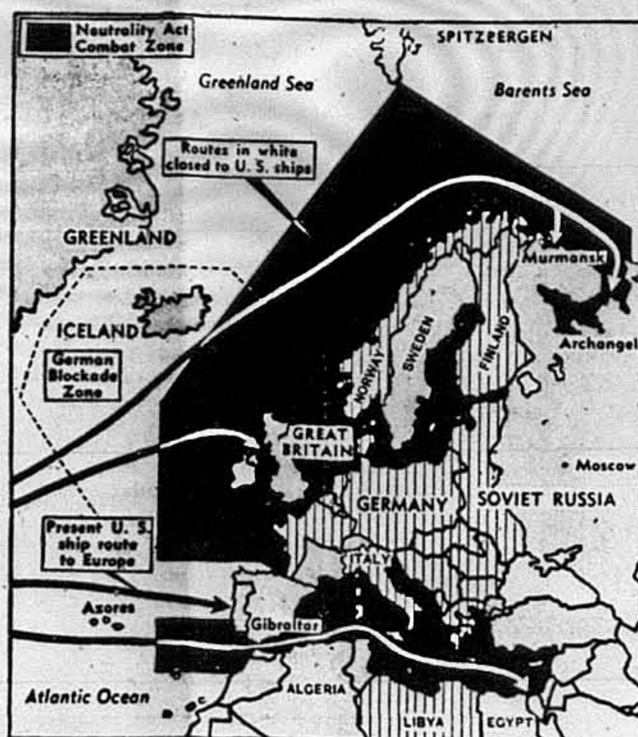
Також порушено справу будови памятника на могилі заслуженого члена 204. відділу бл. п. Миколи Воробця. Управа має приступити до виконання того рішення.

Далі, управа 204 відділу купила 5 примірників „Історії України" М. Грушевського, яку видала по англійськи заходом У. Н. Союзу печатня Єйльського університету. Тому, що збори мали до полагодження цілий ряд важних справ, відложено відчит головного рек. секретаря У. Н. Союзу, п. Д. Галичина на пізніщі збори.

Володимир Душник,
секретар зборів.

ПОЖАР КИЄВА.—Німецька світлина, що, мовляв, представляє німецького вояка на сторожі коло цитаделі в Києві. В далечині видно горіючий міст на Дніпрі.

ЗА ВІДКРИТТЯ БОЄВОЇ ЗОНИ?—Президент Рузвелт студіює докладно питання можливости ревізії невтральностевого закону. Якби до цього прийшло, то тоді можна би знести обмеження плавби американських кораблів по водах довкола Европи. На карті назначено чорною краскою простори, що тепер уважаються боєвою зоною.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПЕРЕД ПИТАННЯМ ВИЖИВЛЕННЯ

Лєонард Несбит, член Албертійського Пшеничного Пулу твердить, що Совєтський Союз може небавком мати до розвязки нове питання прокормлення населення.

Перед війною, що тривала від 1914 до 1918 р., пише Несбит, Росія була шпихлірем Европи. У дійсности, перед 1914 р. Росія постачала 40 відсотків світових річних інтернаціональних запотребувань імпорту пшениці й занимала перше місце між світовими краями, експортуючими пшеницю а також висилала великі кількости ячменю, жита і вівса. Одначе перша світова війна змінила цілком ситуацію. Російське збіжжя зникнуло зо світових ринків в часі війни і революції. Експорти розпочато на більшу скалю в рр. 1923—24, одначе Росія ніколи не відзискала назад свого визначного становища в світовій торговлі.

У часі збіжевих років 1930-1931 і 1931-32 експорти російської пшениці збільшилися і виносили 111.8 міліонів бушлів у першім зо згаданих років і 71.8 міліонів у наступнім році. Опісля висилки зменшилися.

Впадаючим в очі є і те, що коли в роках 1909 і 1913 збіжеві висилки виносили понад 40 відсотків усьої вартости російських експортів, їхня частина виносила лиш 15 відсотків в часі першої пятилітки 1928-1932 р., а впала на 9 відсотків в часі другої пятилітки 1933-1937 р.

У Совєтськім Союзі заграничня торговля є державним монополем. У часі першої пятилітки збіжжя висилано з краю без огляду на потреби населення, бо треба було заграничної виміни, щоби заплатити за потрібну машинерію. Пшеницю висилано без огляду на те, що в краю панував голод.

Очевидно, що продукція російського збіжжя не дотримувала кроку зо зростом населення. У 1914 р. населення тодішньої Росії виносило 138.2 міліони, а в 1939 р. 170.5 міліонів. Збільшення виносить 23 відсотків. Міське населення збільшилося в тім протязі часу з 24.7 міліонів на 55.9 міліонів, цебто більше як на 100 відсотків. Але простір під усім збіжжям виказував лиш незначне збільшення. З початком 1930 років побоювалися, що Росія зможе стало засипувати світ своїм збіжжям. Одначе тепер ясне, що Совєтський Союз безнастанно матиме клопоти щодо заосмотрювання свого власного населення у достаточний засіб поживи навіть у часі вражаїних літ.

Переважна кількість російської продукції збіжжя походить з України, Північного Кавказу і Криму, що лежать над Чорним морем.

Якщо прийде до того, що Совєти ті землі втратять хочби тимчаво, або як на тих землях війна спричинить недолад, то Совєтський Союз найдеться в дуже тяжкім положенню, коли іде про прокормлення свого населення.

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інституцій чи американських визначних людей).

Ансонія, Конн. — Олена Придун переслала збірку в сумі $8, щоб за неї вислати два примірники Історії України в англійській мові: один для міської бібліотеки, а другий до бібліотеки в місцевій гай скул.

Філядельфія, Па. — Теодор Свистун для Ловела Томаса.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

З МУЗИКИ

НОВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА.

Нашого українського скрипака - соліста і композитора Романа Придаткевича вибрано одноголосно членом Товариства американських композиторів А. С. А. (Американ Композерс Алаєнс). Вибір п. Придаткевича був запропонований американськими композиторами Говардом Ґенсоном, Албертом Стесселем, Жиґмонтом Стойовським і Бернардом Вагенааром.

До товариства належать визначніші американські композитори клясичної музики, а президентом є А. Коплєнд, відомий, головно з музики для фільмів в Голівуді.

П. Придаткевич, який звернув на себе увагу музикальної Америки своїми симфонічними творами, виступить як соліст-скрипак дня 9-го листопада б. р., виконуючи твори пятьох українських композиторів, з котрих двох є американськими горажанами. Перший з них є Михайло Гайворонський, заступлений Суїтою на українські народні пісні і коломийкою. Другий американсько-український композитор це він сам концертант, Роман Придаткевич. Він виконує свої ефектовні твори на українські народні мотиви, а крім того виконає разом зі світової слави піяністом Паольом Ґалліком свою сонату „памяти героям" на мотиви Карпатської України.

8. грудня 1868. р. засновано в Галичині українське культурне Т-во „Просвіта" у Львові.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. Do the retail stores receive any fee or percentage for the sale of Stamps?

A. No. The retail stores are offering their facilities as patriotic service, just as banks, savings and loan associations, and others are giving their help in the sale of Defense Bonds.

Q. How can I form the thrift habit necessary for me to buy many Defense Bonds, to help the Government?

A. The easiest way is to instruct your employer or banker to hold back a small fraction of your salary or other income. Even 10 cents a day and a dollar on your birthday will mount up in one year to $37.50, the purchase price of a $50 Defense Bond. Bigger savings buy bigger bonds.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

Електрифікація Фарм

Програмова праця для заведення електрики по фармерських домах, котра успішно поступала на протязі кількох останніх років під керівництвом Заряду Електрифікації Фарм, не буде цілковито здержана через те, що металів передусім потрібно на розбудову оборони. Таке рішення Бюра Адміністрації Цін і Цивільних Засобів.

Хоч призначену до виконання працю спізнено на около пять місяців через трудноці, які виникли з плянів оборони, то однак достаточну скількість матеріялів, особливо міди, цинку та алюмініюма буде віддано Зарядові Електрифікації Фарм, щоби тим уможливити дальшу працю на протяг півтора року, а саме, щоби місячно запроваджувати електрику до около одинацять тисяч фармерських домів. Хоч пляновано електрифікацію 400,000 фарм за час півтора року, то всеж таки буде можливо ту працю на половину виконати.

Бюро адміністратора Ліона Гендерсона, котре дало дозвіл Зарядови Електрифікації Фарм на продовжування праці після ограниченого пляну, вказує, що поширення електрифікації фармерських округів має першорядне значення не тільки для самого хліборобського населення, але в першу чергу це необхідність для вдержання загального добробуту та громадської моралі. Також було вказано, що продовжування програми не буде додатковим ущербком у запасах сили нації, бо Заряд Електрифікації Фарм постійно збільшує свою видатність, щоби іти в парі зо своєю програмою вжитку металів на електричні проводи.

Від 1935. року, коли принято закон електрифікації фарм і створено Народню Програму Фарм на те, щоби позаводити електрику на фармах приступним коштом, а саме в тих сторонах де приватні підприємці занедбали ту справу через певні причини, працю електрифікації фарм виконано на пятнацять відсотків. Коли до того додати тих десять відсотків праці, котру виконано попередно, то виходить, що четверта частина фармерського населення Злучених Держав тепер покористовується електрикою. Після статистичних даних виходить, що на фармах живе поверх 50,000,000 населення і для того, як видно, ще багато праці остається до виконання. Таке обчислення зробив Заряд Електрифікації Фарм.

Заряд Електрифікації Фарм створено згідно з наказним розпорядком президента в дні 11-го травня 1935. року. Рік пізніше ту установу зроблено незалежним тілом з програмою праці на протяг десять літ, означену конгресом. Дня 1-го липня 1939. року, після переведення другої реорганізації, запропонованої президентом, згадана установа стала складовою частиною Департаменту Агрикультури. Згідно зо своєю програмою вона позичає гроші місцевим ґрупам, зорганізованим після стейтових законів, цебто у більшости випадків фармерським кооперативам та іншим необчисленим на зиски орґанізаціям.

Позички звичайно призначуються на конструкцію і ве дення системи розподілу електричної сили в тих околицях, де не оперує жадна силова спілка. Тільки в дуже рідних випадках позички уділено на будову силових заводів. Позички мається сплачувати на протязі около двацятьпять років з приходів, які впливають з платень за вживання електричної сили. Адміністрація дає теж позички одиницям на те, щоби тим чином допомогти їм при купні фарм, заведення на ній електричних проводів, а опісля, щоб вживати ту електричну силу. Тому, для тих справ не вдержується окружних бюр, всі дороги треба робити безпосередно через адміністраційне бюро у Вашингтоні.

Загальна Рада, — ФЛІС.

НЕБУВАЛИЙ ШЛЮБ.—Дейзі Гилтон, одна з сіямських близнючок, вийшла за 25-літнього Гаролда Естепа з Бофало, Ню Йорк. Її сестра, котра з нею зросла, вийшла заміж за Джеймса Мура. Близнючки, котрі мають 33 роки, виступають в одному нічному клюбі як акторки.

НАЛЕТИ НА ЕВРОПУ

Британські летуни далі бомбардували стратеґічні точки в Німеччині і в окупованих німцями краях. Цей раз вони більше уваги присвячували північній Франції. Німецькі кола говорять, що ті налети коштують британійців великі жертви. Між 22 червнем і 21 вереснем, кажуть німці, британійці втратили на европейськім континенті і над Анґлійським каналом 2,800 літаків. Знов британійці говорять, що постійні бомбардування німецьких фабрик починає болюче відбиватись на німецькім воєннім промислі.

ЗАПОВІТ МАРШАЛА ПЕТЕНА

ВІШІ. — Маршал Петен висказав бажання, щоб вразі його смерти похоронено його на воєннім цвинтарі в місті Вердені, якого він обороняв підчас минулої війни. Він заявив, що там є іще один вільний гріб і він хотів би в ньому лежати.

ЕРНЕСТ Р. ГАРТМЕН, начальник поліції з Елвуд Сіти, Па., з машиновим крісом, котрим він убив одного бандита й ранив двох інших бандитів, що грабили банк у недалекому Гарисвилі.

YOUR ARMY

(This is the twenty-third of series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church Street, New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization).

The Coast Artillery Corps is the legitimate successor of the warriors mentioned in Chronicles 2:26:15 who, under the leadership of Uzziah defended Jerusalem by "Engines... on the towers and upon the bulwarks, to shoot arrows and great stones withal." Uzziah's defense was inland action, but the principle was the same as that on which the Coast Artillery operates—that of keeping the enemy at a respectful distance. One of the first actual coast defense actions of which there is historic mention was at ancient Syracuse, 221 years before the Christian Era. The Coast Defense Artillery commander there was no less a personage than Archimedes, and, according to Plutarch, he gave the Romans who were attacking the town an exceedingly bad time of it. He had no gunpowder, but by using catapults, lever devices and other machines he demonstrated that attack on a shore position, well defended by coast artillery, was relatively as difficult an operation for ships then as it is today.

The Coast Artillery, however, did not come down in a direct line, as such, from either Uzziah or Archimedes. In the centuries that intervened between the invention of gunpowder and the development of modern, mobile cannon, artillery it was most useful in battering down the defensive walls of cities of fortresses. The earliest cannon were huge and clumsy, of large bore and difficult to move. They fired great balls of stone and were quite capable of battering down any wall—given time enough. The solid balls had low velocity and were not effective to any extent against personnel. Consequently, cannon were seldom used for inland fortifications prior to the invention of the explosive shell and the case-shot. Their effect on ships was devastating, however, and seacoast fortifications gristled with cannon long before the weapons appeared as an organic part of land armies.

Coast Artillery activity occured early in the American Revolutionary War. On July 12, 1776, a battery of eight cannon on Governors Island, New York, definitely carried out a Coast Artillery mission when it engaged five ships of the British fleet in an attempt to prevent passage up The Narrows.

Today, the Coast Artillery is the third of the Army in numbers of men and is unsurpassed in the variety of its armament and missions. The Corps is prepared to engage the enemy under water, on the surface of the land or sea, and in the air. From powerful land-controlled submarine mines, to giant coast-defense guns that hurl armor-piecing projectiles against an enemy fleet a score of miles at sea, to anti-aircraft shells that burst far higher than the highest mountain peak, the Coast Artillery has the armament, the men and the spirit to make attempted invasions of our coasts a costly experiment.

Against attack by hostile surface vessels and their carrier-borne warplanes, the United States Navy and the Coast Artillery operate as a single team whenever the situation warrants.

The Coast Artillery lays fields of electrically controlled submarine mines which can be exploded from shore as hostile ships pass over them. To install and to maintain mines in channels offshore, the Coast Artillery operates part of the Army's seagoing "Navy" of boats ranging from oceangoing mine planters of over 1,000 tons to small motor-yawls. In over a score of stout coastal fortifications, the Corps operates 3-inch and 6-inch rapid fire guns, 10-inch, 12-inch, 14-inch and 16-inch guns and 16-inch howitzers. Deadly accuracy of Coast Artillery fire against distant and fastmoving targets is due to the use of elaborate range-finding and aiming devices—including subaqueous sound ranging equipment and harbor defense searchlights.

To supplement these or for bringing Coast Artillery fire power against enemy fleets and landing forces anywhere along our coastlines, the Corps operates railways artillery of from 8-inch to 14-inch calibre and 155 mm. guns that are truck or tractor drawn.

In contrast to the heavy weapons of harbor defense units of the Coast Artillery are the light, fast-moving guns of the anti-aircraft units. The batteries of anti-aircraft guns must detect and hit targets that fly several hundred miles per hour.

The anti-aircraft regiments of the Coast Artillery have a technique all their own, differing from the coast defense regiments and involving problems which will be considered in a succeeding article.

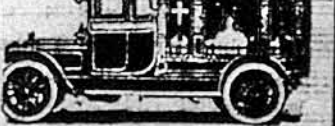
Пересічний чоловік споживає на протязі свого життя поживи і води, що важить 1,400 разів більше від ваги його тіла або коло 200,000 фунтів.

ТАРЗАН, ч. 408. Щастя повертається.

Том чув і зрозумів, що Тарзан закликав малп до помочи. Але що з його крику, коли малпи не прибули? Скоро вони всі повмирають.

Не маючи нічого до страчення, Том собі набрав повні груди повітря і закликав малп до помочи, думаючи, що йому пощастить краще.

Але це зашкодило. Малпи вчувши крик Тома зупинились і гнівно заговорили до Гу-Джага: „Це не Тарзан, а малий тарманган".

„Малий тарманган є нашим ворогом. Ми йому не будемо помагати. Гу-Джаг не має добрих вух". Інша малпа заговорила: „Вертаймо назад".